

SZABADGONDOLAT

**VILÁGNÉZETI ÉS POLITIKAI
FOLYÓIRAT**

• TARTALOM •

KÓHALMI BÉLA: Kun Bélaék

**SISA MIKLÓS: A szociálista társadalom
lélektani előfeltételei II.**

**GUTTMANN HENRIK: Oroszország hábo-
rus történelme**

**IVÁN ANDRÁS: Az értelmiségi osztály
és a szociálizmus II.**

POLITIKA

**SISA MIKLÓS: A bolsevizmus Pestre
érkezett**

SZEMLE

POLÁNYI KÁROLY: Jog és erőszak

FORBÁT ÁRPÁD: Kurt Eisner

**Főszerkesztő: POLÁNYI KÁROLY
Szerkesztő: SISA MIKLÓS**

1919 MÁRCIUS 1

Ára K. 1.60

Most, hogy a szociáldemokrata párt egyetlen kontrollja, a kommunista-párt kiirtott, égető szükségességnek tartjuk egy meg nem alkuvó, ellenőrző szocialista ellenzéki mozgalom megindítását, mely szemben a párttal, nem a diktatura, de a demokrácia morálján áll és nem kispolgári megalkuvó, de pozitív és konstruktív szocialista politikát csinál.

S Z E M L E

Polányi Károly: Jog és erőszak

»Jogrend végrehajtóhatalom nélkül nincsen. A végrehajtóhatalom eszköze pedig végsősorban mindig az erőszak.«

»De maga ez a végrehajtóhatalom is gyakran az erőszak szülötte. Mert az eszme, amely a jogrendben megtestesül, sokszor csak erőszakkal válhatott jogi hatalommá és mindig csak az erőszak fenyegetésével maradhat meg annak.«

Gyengébb elmék számára ebből önként következik, hogy a jog lényege az erőszak.

Lássuk.

Fény nincsen sötétség nélkül, se pszichológiailag, se a természetben. Fényt csak annyiban észlelhetünk, ha sötétséggel áll szemben, fényt csak olyan közegből létesíthetünk, amely maga nem fény, hanem az anyag sötétsége. A fény lényege mégsem sötétség, hanem annak éppen az ellenkezője.

Egészség nincsen betegség nélkül, se fogalmilag, se a valóságban elválasztani őket nem lehet. Poláris jelenségek, amelyek egymás nélkül nincsenek. Az egészség lényege azonban nem a betegség, hanem éppen az ellenkezője: a betegség hiánya, távolléte, vagy korlátozása.

Nem szívesen hozunk fel efféle példákat, amelyek eleve hibásak.*

*) Valóban: az efféle érvelés se nem tudományos, se nem őszinte, hanem éppen olyan tudománytalan és éppen olyan erőltetett, mint a tétel, amelyet támad. Onnét van ez, hogy metaphysikai tételeket cáfolni akarunk, ahelyett, hogy erre a mivoltukra egyszerűen rámutatnánk.

Az olyan gondolatok, amelyek eleve is homályos és meghatározhatatlan fogalmakra épülnek, aminők »lényeg«, »ellentét«, »elválaszthatatlan« és így tovább, nem adhatnak használható eredményt, mert rossz anyagból vannak.

Hogyan lehetne valamit megvilágosítani azzal, hogy megmondom, mi a lényege, amikor nincsen homályosabb dolog annál, — mi a »lényeg«, — hogyan határozzunk meg valamit az ellentét szó segítségével, amikor nin-

